

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

۱۴۰۴ھ

جستار
دانشگاه شهید بهشتی
تهران

دانشگاه شهید بهشتی

دانشکده مدیریت و حسابداری

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته حسابداری

عنوان پایان نامه:

بررسی ارتباط بین تداوم سودآوری با اجزای اقلام تعهدی در
شرکتهاي پذيرفته شده در بورس اوراق بهادر تهران

استاد راهنمای
دکتر محمد حسن اردبیلی

استاد مشاور
دکتر محمود شیرازی

آموزه اطلاعات مدنی
حسن نعمتی

نگارش
حسن نعمتی

آبان ۱۳۸۸

تَعْدِيمُهُ:

مِدْرَوْمَادِرْمٌ

آمُوْخَنْد.

آن بزرگ آموزگاران زندیم، که بر زبانم الفاظ نهادند و گفتن

تشکر و قدردانی

پژوهش حاضر تلاشی بس ناچیز در راه شناخت یکی از موضوعات مطرح شده در زمینه رشته حسابداری است. اشخاص بسیاری در اجرای صحیح و موفقیت آمیز این تحقیق اینجانب را یاری داده اند که بر خود لازم می دانم زحمات و مساعدتهای بی دریغ ایشان را ارج نهاده و سپاسگزار کوششهای آنها باشم:

- استاد محترم جناب آقای دکتر محمد حسن اردبیلی که در طول تحصیل و در انجام این تحقیق راهنمایی های ارزنده ای را به اینجانب ارائه نموده اند.
- استاد محترم جناب آقای دکتر محمود شیرازی که مشاوره های گرانبهایی را در جهت هر چه بهتر انجام شدن تحقیق حاضر به اینجانب ارائه نموده اند.
- از دوستان هم دوره ای (ورودی ۱۳۸۵) به خصوص آقایان محبت رضایی و مجید علیزاده به خاطر کمک ها و حمایتها ایشان سپاسگزارم.
- از جناب آقای حسینعلی ابریشم به خاطر حمایت های بی دریغ ایشان تشکر و قدردانی می نمایم.

چکیده:

در این تحقیق ارتباط بین تداوم سودآوری و معیار وسیع اقلام تعهدی کامل (TACC) مورد بررسی قرار گرفته است. از این رو تعداد ۱۳۶ شرکت در طی دوره زمانی ۱۳۸۵-۱۳۸۴ بررسی گردیدند. روش رگرسیون چند متغیره در این تحقیق استفاده شده است. در این تحقیق کیفیت سود از جنبه تداوم سودآوری سنجیده می شود، از این رو کیفیت سود بالاتر به معنای بالابودن تداوم سودآوری است. از طرفی اقلام تعهدی کمتر منجر به تداوم سودآوری بالاتر و در نتیجه کیفیت سود بیشتر می شود. در نتیجه کیفیت سود با استفاده از معیار اقلام تعهدی مورد آزمون قرار گرفته است. این تحقیق نشان داد که در ایران، اقلام تعهدی کامل (TACC) نسبت به اقلام نقدی تداوم کمتری در سودهای آتی دارند. سپس فرض شد که تداوم سودآوری اجزای اقلام تعهدی قطعاً به قابلیت اتكای این اقلام ارتباط دارد. اما نتایج نشان داد که اقلام تعهدی با کمترین قابلیت اتكا دارای بیشترین تداوم سود می باشد.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول : کلیات تحقیق
۲.....	مقدمه
۳.....	تعریف موضوع
۵.....	اهمیت و ضرورت تحقیق
۷	عنوان تحقیق
۸.....	فرضیات تحقیق
۸.....	خلاصه پیشینه تحقیق
۱۳.....	تعریف واژه های کلیدی و متغیرهای مورد استفاده در تحقیق
۱۵.....	قابل رو تحقیق
۱۵.....	روش تحقیق
۱۶.....	ساختار کلی تحقیق
	فصل دوم : ادبیات موضوع و پیشینه‌ی تحقیق
۱۸.....	مقدمه
۱۹.....	اندازه گیری
۱۹.....	تعریف اندازه گیری
۱۹.....	نقش اندازه گیری در حسابداری
۱۹.....	فرآیند اندازه گیری
۲۲.....	کیفیت اندازه گیری
۲۲.....	مبانی حسابداری در گزارشگری مالی
۲۳.....	مبانی حسابداری تعهدی
۲۴.....	مبانی حسابداری نقدی

۲۶.....	قابلیت اتکا
۳۲.....	تضاد بین ویژگی های کیفی اطلاعات حسابداری
۳۳.....	اقلام تعهدی کامل
۳۵.....	ظهور نظریه کیفیت سود
۳۶.....	مفهوم کیفیت سود
۴۰.....	اثرات کیفیت سود
۴۱.....	قابلیت اعتماد و قابلیت رسیدگی سود
۴۱.....	تدابع سودآوری
۴۴.....	پیشینه موضوع تحقیق
۴۴.....	تحقیقات انجام شده خارجی
۴۹.....	تحقیقات انجام شده در ایران

فصل سوم : روش تحقیق

۵۴.....	مقدمه
۵۵.....	فرضیات تحقیق
۵۶.....	اندازه گیری و تعریف متغیرها
۵۸.....	تغییرات سرمایه در گردش
۵۹.....	تعهدات عملیاتی غیر جاری
۶۰.....	تغییر در خالص دارایی های مالی
۶۱.....	جامعه آماری و روش جمع آوری اطلاعات و داده ها
۶۲.....	روش های آماری برای انجام تحقیق
۶۲.....	مفهوم رگرسیون

۶۵.....	رگرسیون چند متغیره
۶۶.....	آزمون فرضیه درباره ضرایب رگرسیون
۶۶.....	آزمون معنی دار بودن کلی رگرسیون
۶۷.....	ضریب تعیین و ضریب تعیین تصحیح شده
۶۸.....	همبستگی
۶۹.....	آزمون فرضیات
فصل چهارم : تجزیه و تحلیل اطلاعات و آزمون فرضیات	
۷۳.....	مقدمه
۷۴.....	آمار توصیفی
۷۵.....	آزمون مفروضات رگرسیون
۷۸.....	نرمال بودن متغیر وابسته
۸۰.....	آزمون فرضیه اول
۸۱.....	آزمون فرضیه دوم
۸۵.....	اعتبار مدل ها
فصل پنجم : نتیجه گیری	
۸۸.....	مقدمه
۸۹.....	خلاصه روش تحقیق
۸۹.....	مروری بر نتایج بدست آمده از تحقیق
۹۲.....	تفسیر نتایج تحقیق
۹۲.....	تفسیر نتیجه فرضیه اول
۹۲.....	تفسیر نتیجه فرضیه دوم
۹۳.....	محدودیتهای تحقیق
۹۳.....	پیشنهادات تحقیق

عنوانین جهت تحقیقات آنی ۹۴

منابع و مأخذ

منابع فارسی ۹۶

منابع انگلیسی ۹۸

فهرست جداول

جدول ۱-۴-۳- آمار توصیفی متغیرها ۷۴

جدول ۲-۴- همبستگی بین متغیرها ۷۵

جدول ۳-۴- نتایج رگرسیون برای تداوم سود ۸۰

جدول ۴-۴- نتایج رگرسیون برای آزمون فرضیه اول ۸۱

جدول ۵-۴- نتیجه رگرسیون تک متغیره برای تداوم سود WC ۸۲

جدول ۶-۴- نتیجه رگرسیون تک متغیره برای تداوم سود NCO ۸۲

جدول ۷-۴- نتیجه رگرسیون تک متغیره برای تداوم سود FIN ۸۲

جدول ۸-۴- نتیجه رگرسیون چند متغیره برای تداوم سود اجزای اقلام تعهدی ۸۳

جدول ۹-۴- خلاصه نتایج تحقیق ۸۴

جدول ۱۰-۴- آزمون هم خطی ۸۶

جدول ۱-۵- نتیجه بررسی تداوم سود آوری ۹۲

فهرست نمودارها

نمودار ۱-۳- نمودار پراکندگی ۶۴

نمودار ۱-۴- نمودار باقیمانده در برابر مقادیر پیش بینی مدل ۴-۱ ..... ۷۶

نمودار ۲-۴- نمودار پراکندگی مدل ۴-۱ ..... ۷۷

نمودار ۳-۴- نمودار باقیمانده در برابر مقادیر پیش بینی مدل ۴-۲ ..... ۷۷

نمودار ۴-۴- نمودار پراکندگی مدل ۴-۲ ..... ۷۸

نمودار ۵-۴- بررسی نرمال بودن متغیر وابسته ۷۹

فصل اول:

کلیات تحقیق

کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه

سود حسابداری از جمله اقلام مهم در صورتهای مالی می باشد که مورد توجه بسیاری از استفاده کنندگان است. سود حسابداری از خلاصه ای از عملکرد شرکت تحت سیستم حسابداری تعهدی بدست می آید(Dechow, ۱۹۹۴)، که شامل اقلام تعهدی و اقلام نقدی می باشد.

اقلام تعهدی سود شامل آندسته از اقلامی است که در سود تاثیر دارند ولی باعث خروج یا ورود جریان نقد نمی شوند مانند هزینه استهلاک. اقلام نقدی سود نیز شامل اقلامی است که علاوه بر تاثیر در سود باعث ورود یا خروج جریان نقد می شود.

تمادوم سودآوری یکی از ویژگی های سود است که متأثر از اقلام تعهدی می باشد. محققین تمادوم سودآوری را توانایی سودهای جاری برای پیش بینی عایدات آتی تعریف می کنند. به عبارت دیگر تمادوم سودآوری عبارت است از استمرار سودهای جاری که تحقیقات زیادی نیز در این زمینه انجام شده است.

قابلیت اتکا نیز طبق تعریف FASB عبارت است از کیفیتی از اطلاعات که اطمینان می دهد اطلاعات به صورت منطقی از هر گونه اشتباه و تعصب به دور است و آنچه را که هست، به صورت صادقانه نشان میدهد. (FASB,SFAC ۲)

در ادامه تحقیقات قبلی تحقیق حاضر بر آن است که به سوالات اصلی زیر پاسخ گوید: "آیا تمادوم اقلام تعهدی سود کمتر از تمادوم اجزای نقدی سود می باشد؟ آیا اجزای اقلام تعهدی با قابلیت اتکای کمتر، تمادوم کمتری نسبت به اجزای اقلام تعهدی با قابلیت اتکای بیشتر دارند؟"

۱-۲- تعریف موضوع تحقیق

هدف اصلی گزارشگری مالی کمک به استفاده کنندگان به ویژه سرمایه گذاران در تصمیم گیری های اقتصادی است و ارزیابی ارزش شرکت، مبنای اصلی تصمیمات اقتصادی سرمایه گذاران قرار می گیرد.

نهادهای حرفه ای حسابداری و مالی با تأکید بر تدوین استانداردهای حسابداری که بتواند در قالب صورت های مالی ، اطلاعاتی مفید و مربوط برای سرمایه گذاران و سایر گروه های استفاده کننده ارایه کند، در راستای تحقق اهداف مورد نظر حسابداری گام های اساسی برداشته اند و انتظار می رود تلاش آنها به ارتقای کیفیت صورت های مالی و افزایش توان پیش بینی متغیرهای حسابداری کمک کند (Barth, ۲۰۰۳).

با توجه به جنبه های اقتصادی اطلاعات، گزارشگری مالی و سیستم حسابداری نقش حیاتی در بازار سرمایه کارا ایفا می کنند . بر این اساس تدوین کنندگان استانداردهای حسابداری تلاش می کنند تا بر انطباق اطلاعات سیستم حسابداری با اطلاعات سودمند موره نیاز سرمایه گذاران بیفزایند . آنها هدف اصلی حسابداری را تامین نیازهای اطلاعاتی بازار سرمایه عنوان می کنند .

یکی از اقلامی که در گزارشهای مالی (صورتحساب سود و زیان) تهیه و ارایه می شود ، "سودخالص" است . سود به عنوان عاملی برای تدوین سیاستهای تقسیم سود و پاداش ، راهنمایی برای سرمایه گذاری و تصمیم گیری و عاملی برای پیش بینی به شمار می آید (Fairfield et al, ۲۰۰۳b).

سود حسابداری بر اساس مبنای تعهدی اندازه گیری و گزارش می شود. از این رو بین سود حسابداری و جریان های نقدی عملیاتی گزارش شده در صورت گردش وجود نقد ، تفاوت به وجود می آید و سود حسابداری قابل تقسیم به دو بخش نقدی و تعهدی می شود (Lev, ۱۹۸۹)

جزء تعهدی + جزء نقدی = سود حسابداری

اقلام تعهدی + جریان نقدی عملیاتی = سود حسابداری

با توجه به تفاوت بین سود تعهدی و سود نقدی، یک شرکت می‌تواند مبلغی را به عنوان سود گزارش کند اما وجودی را برای تامین مالی یا تقسیم سود نداشته باشد.

اقلام تعهدی برخلاف اقلام نقدی با درجه‌ای از ذهنیت همراه هستند که باعث کاهش قابلیت انتکای آنها می‌شود. این ذهنی بودن ارقام حسابداری از برآوردهای جریانهای نقدی آتی ناشی می‌شود که مستلزم خطا و اشتباهات عمدی و سهوی در اندازه گیری این اقلام است. به بیان دیگر این امر ناشی از دو علت زیر است:

۱- برخی از اقلام تعهدی مربوط به جریان‌های نقدی هستند، اما به علت نداشتن قابلیت انتکای کافی به وسیله اصول حسابداری شناسایی نمی‌شوند.

۲- بسیاری از اقلام تعهدی گزارش شده در صورتهای مالی اساسی که محصول اصول حسابداری هستند، منافع اقتصادی آتی حاصل از معاملات و رویدادهای دوره جاری را با خطا گزارش می‌کنند (Richardson et al, ۲۰۰۵).

هیئت استانداردهای حسابداری مالی (FASB)، اظهار می‌دارد که تمرکز اصلی گزارشگری مالی، باید بر سودها قرار گیرد و نه جریانهای نقدی. زیرا اطلاعات درباره سود شرکت بر پایه‌ی حسابداری تعهدی، عموماً شاخص بهتری از توانایی فعلی و آتی یک شرکت در تولید جریانهای نقدی مطلوب است، تا اطلاعاتی که به جنبه‌های مالی و دریافت و پرداختها محدود می‌شود.

از آنجاییکه در محاسبه سود خالص می‌توان از روشها و برآوردهای مختلف استفاده کرد، لذا

امکان دستکاری در سود وجود دارد و این عامل می تواند بر "کیفیت سود" اثر گذارد (Dechow et al, ۲۰۰۴). کیفیت سود در این تحقیق میزان تداوم سودآوری شرکت یعنی توانایی سودهای جاری برای پیش بینی عایدات آتی تعریف شده است. فرض بر این است که هر چه سودآوری شرکت تداوم (استمرار) بیشتری داشته باشد، کیفیت سود نیز بالاتر خواهد بود و بالعکس.

۱-۳- اهمیت و ضرورت تحقیق

حسابداری فرآیند تولید اطلاعات است. رسالت اصلی حسابداری اندازه گیری، توصیف و تفسیر اطلاعات اقتصادی و گزارش آن به استفاده کنندگان است. استفاده کنندگان دسترسی مستقیمی به مدارک و منابع اطلاعاتی واحد تجاری ندارند و نیازهای اطلاعاتی آنها از طریق فرآیند گزارشگری حسابداری تأمین می شود و انتظار می رود که حسابداری اطلاعات مفیدی در اختیار آنها قرار دهد. این اطلاعات زمانی مفید خواهد بود که رویدادها و وقایع اقتصادی واحد تجاری به گونه ای قابل اتکا و عاری از خطأ و جهت گیری اندازه گیری و گزارش شود و همچنین به تصمیمات آنها مربوط باشد.

رویدادهای اقتصادی واحد تجاری طبق مبنای تعهدی حسابداری اندازه گیری و اغلب به صورت اقلام تعهدی در صورت های مالی اساسی گزارش می گردد. به بیان دیگر، اقلام تعهدی زاییده حسابداری تعهدی هستند. حساسیت سرمایه گذاران در مواجهه با اقلام تعهدی بیشتر از اقلام نقدی است، چرا که این اقلام تحت تأثیر قضاوت های شخصی و ذهنی افراد، اندازه گیری و گزارش می شود. در نتیجه چنین برخوردي باعث بروز اشتباه در ارزیابی جزء تعهدی سود می شود. (Hribar and Collins, ۲۰۰۳)

سود خالص کاربردهای بسیاری دارد . سود گزارش شده و روابط بدست آمده از آن معمولاً در

قراردادهای حقوق ، پاداش و قراردادهای استقراض استفاده می شود . تصمیم گیری برای قراردادی که بر اساس سود با کیفیت پایین باشد ، باعث انتقال ناخواسته ثروت خواهد شد و زیانهای جبران ناپذیری را به دنبال خواهد داشت.

از دیدگاه سرمایه گذاران ، سود با کیفیت پایین مطلوب نمی باشد ، زیرا نشانگر وجود ریسک در تخصیص منابع است . سود با کیفیت پایین کارایی ندارد زیرا که باعث کاهش رشد اقتصادی از طریق تخصیص نادرست سرمایه ها خواهد شد . از طرفی سود با کیفیت پایین باعث انحراف منابع از طرحهای با بازدهی واقعی به طرحهای با بازدهی کاذب شده که کاهش رشد اقتصادی را در پی خواهد داشت (اسماعیلی ، ۱۳۸۵).

"استفاده از عنصر" کیفیت سود "در مدلهای ارزش گذاری قیمت سهام و ارزیابی عملکرد شرکت در عین اینکه بر مبنای قیاسی توجیه پذیر است ، اما از آنجایی که در فرایند اندازه-گیری سود از برآورده و صلاح‌دید استفاده می شود ، لذا ممکن است بین سود واقعی و سود گزارش شده ، تفاوت ایجاد شود . در چنین شرایطی محتوای اطلاعاتی سود کاهش یافته و استفاده مطلوب از این عنصر در مدلهای تصمیم گیری به خطر خواهد افتاد.

نحوه ارایه اطلاعات مربوط به سود یکی از مواردی است که می تواند بر کیفیت سود اثر گذارد؛ بدین معنی که هر چه اطلاعات مربوط و از قابلیت انتقاء بالاتری برخوردار باشند ، کیفیت سود بالاتر خواهد بود . این عامل موجب افزایش توانایی پیش بینی سودهای آتی می گردد ، سودهای جاری قابلیت تایید بالاتری پیدا می کنند و قابلیت اثبات و همچنین صداقت در ارائه سود افزایش می یابد.

۴-۱- عنوان تحقیق:

تمادوم سود آوری یکی از ویژگی های مهم سود حسابداری است که بیانگر ثبات و تمادوم سود حسابداری است. سودهایی که از محل عملیات جاری واحدهای تجاری باشد به مراتب تمادومشان بیشتر از اقلام ذهنی گزارش شده در صورت های مالی است. اقلام تعهدی نیز از این قاعده مستثنی نیستند. چرا که در شناسایی و به حساب بردن آنها از درجه ای از ذهنیت استفاده می شود که باعث تمادوم کمتر این اقلام می شود. سرمایه گذاران بالفعل و بالقوه برای تصمیم گیری در سرمایه گذاری منابع خود در سهام واحدهای تجاری به تمادوم سود آوری سود حسابداری توجه می کنند، چرا که به آنها در پیش بینی جریان های نقدی آتی مورد انتظارشان کمک می کند. سرمایه گذاران برای اینکه برآورده دقیقی از این جریان ها داشته باشند لازم است که نه تنها به تمادوم اقلام نقدی توجه کنند، بلکه باید تمادوم اقلام تعهدی سود را نیز مد نظر قرار دهند تا برآورده دقیقی از بازده مورد انتظارشان داشته باشند.

اغلب تحقیقات حسابداری که اجزاء سود را مورد مطالعه قرار داده اند، تنها به اقلام تعهدی جاری توجه نموده اند. در نتیجه توجهی به اقلام تعهدی غیر جاری از قبیل دارایی ها و بدهی های غیر جاری نشده است. لذا این تحقیق نه تنها تأثیر اقلام تعهدی جاری بر تمادوم سودآوری را مورد مطالعه قرار می دهد، بلکه تأثیر اقلام تعهدی غیر جاری را نیز مورد بررسی قرار می دهد.

همچنین نتایج تحقیقات پیشین در این زمینه نشان می دهد که اقلام تعهدی درجات قابلیت اتکای متفاوتی دارند و عدم آگاهی از قابلیت اتکای اقلام تعهدی، باعث اشتباه در ارزیابی تمادوم سودآوری و همچنین اشتباه در ارزشیابی جزء تعهدی سود خواهد شد.

در این تحقیق ضمن ارائه تعریفی جامع از اقلام تعهدی، تأثیر هر کدام از این اقلام بر تمادوم سودآوری بر اساس قابلیت اتکای این اقلام نیز مورد بررسی قرار می گیرد.

بر أساس موارد ذکر شده در بالا موضوع تحقیق عبارتست از: بررسی ارتباط تداوم سودآوری با اجزای اقلام تعهدی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران.

۱-۵- فرضیات تحقیق

با توجه به توضیحات بخش‌های قبلی و ویژگیهای شرکتها، فرضیه‌های تحقیق بصورت زیر بیان می‌شود:

فرضیه اول: تداوم اقلام تعهدی سود کمتر از تداوم اجزای نقدی سود می‌باشد.

فرضیه دوم: اقلام تعهدی سود با قابلیت اتكای کمتر، تداوم کمتری نسبت به اقلام تعهدی با قابلیت اتكای بیشتر دارند.

۱-۶- پیشینه تحقیق

۱-۶-۱- تحقیقات انجام شده خارجی

(دیچاو^۱، ۱۹۹۴) در تحقیقی با عنوان "سود حسابداری و گردش وجه نقد به عنوان معیارهایی برای ارزیابی عملکرد شرکت" ، به این نتیجه رسید که اقلام تعهدی بهتر از جریان وجه نقد ، عملکرد کوتاه مدت شرکت را منعکس می کند . با تجزیه و تحلیل در یک بازه زمانی کوتاه مدت ، وی به این نتیجه رسید که اقلام تعهدی سود ، بیشتر از بخش نقدی آن می تواند منعکس کننده اطلاعاتی در مورد بازده سهام باشد . علاوه بر این گردش وجه نقد به عنوان یک معیار ارزیابی در کنار اقلام تعهدی سود ، معنی دار می شود و سود حسابداری و بخش تعهدی آن ، ارتباط معنی داری با بازده سهام دارند. دلیل اینکه هنگام ارایه گزارش‌های مالی به سرمایه گذاران ، سود حسابداری قلم مهمی شمرده می شود به نقش پرنگ اقلام تعهدی

^۱ Dechow

سود مربوط میباشد، بنابراین اقلام تعهدی ، قابلیت سود را در ارزیابی عملکرد شرکت افزایش می دهند (Dechow, ۱۹۹۴)

(اسلوان^۲، ۱۹۹۶) در پژوهش خود بیان می کند ، در شرکتهایی که حجم اقلام تعهدی بالایی دارند ، در سالهای آتی با کاهش سود عملیاتی مواجه خواهند شد . بنابراین حجم اقلام تعهدی ، معیاری مناسب برای ارزیابی کیفیت سود است . وی با انتخاب یک نمونه بزرگ از ۷۹۶۰۴ شرکت که سودآوری خود را بین سالهای ۱۹۶۲ تا ۱۹۹۱ اعلام کرده بودند ، سود خالص گزارش شده آنها را به جریانات نقدی عملیاتی و اقلام تعهدی تجزیه کرد:

$$\text{اقلام تعهدی} + \text{جریان نقدی عملیاتی} = \text{سود خالص}$$

این نتیجه بدست آمد که ، یک دلار جریان نقدی عملیاتی دوره جاری نسبت به یک دلار اقلام تعهدی ، با احتمال بیشتری در دوره های آتی تکرار خواهد شد ، زیرا اقلام تعهدی در دوره های آتی برگشت داده می شوند . یا به عبارت دیگر ، جریان وجود نقد ، اثرات طولانی تری دارد . همچنین نتایج نشان داد ، جریانات نقدی عملیاتی به علت ویژگی های کیفیت سود شامل ، نزدیکی به وجه نقد ، قابلیت رشد و قابلیت استمرار ، می تواند شاخص مناسبی برای کیفیت سود باشد . در این مطالعه از معیار جریانات نقدی عملیاتی به عنوان شاخص کیفیت سود استفاده شده است (Sloan, ۱۹۹۶).

(بارت و دیگران^۳، ۲۰۰۱) از رگرسیون قیمت و بازده سهام بر سود ، ضرایب تخمینی را برای مشخص کردن مربوط بودن و قابلیت اتکاء اطلاعات مربوط به سود ، بدست آوردند و بیان می کنند ، اطلاعات حسابداری ، هنگامی که برای سرمایه گذاران ، مربوط و قابل اتکا باشد ، در قیمت ها منعکس می شود (Barth et al, ۲۰۰۱).

^۲ Sloan

^۳ Barth et al

(کنان و دیگران^۴، ۲۰۰۱) در مقاله‌ای با عنوان کیفیت سود و بازده سهام بیان می‌کنند، سودهایی که با اقلام تعهدی بالا همراهند، کیفیت پایینی دارند و لذا بازده آتی سهام آنها ضعیف خواهد بود. مقدار اقلام تعهدی موجود در سود با بازده آتی سهام رابطه منفی دارد، بنابراین ضعیف بودن ارتباط سود با بازده به کیفیت پایین سود نسبت داده می‌شود. هر چه سود به جریان نقدی، نزدیکتر باشد، اقلام تعهدی آن کمتر و کیفیت سود بیشتر خواهد بود (Konan et al., ۲۰۰۱)

(دیچاو و دیچو^۵، ۲۰۰۲) در مطالعه‌ای با عنوان "کیفیت سود و بررسی نقش خطای برآورده اقلام تعهدی" یک معیار جدید را برای ارزیابی کیفیت سود، ارایه می‌دهند. آنها نشان دادند که ویژگی‌های قابل مشاهده شرکتها می‌توانند به عنوان ابزاری برای ارزیابی کیفیت اقلام تعهدی به کار آیند. از جمله‌ی این ویژگی‌ها، نوسان در سود و اقلام تعهدی را می‌توان نام برد. نتایج نشان می‌دهد، معیار دیچاو و دیچو برای ارزیابی کیفیت سود و اقلام تعهدی به طور مثبت با پایداری سود مرتبط است (Dechow and Dichev, ۲۰۰۲).

(اسکولر^۶، ۲۰۰۴) کیفیت سود را به کیفیت اقلام تعهدی مربوط می‌داند و برای ارزیابی کیفیت سود از اقلام تعهدی استفاده می‌کند و بیان می‌دارد، بازار سرمایه، اطلاعات مربوط به کیفیت سود را نگهداری و در قیمت‌ها منعکس می‌کند (Scholer, ۲۰۰۴).

(فرانسیس و دیگران^۷، ۲۰۰۴) در مطالعه خود رابطه بین هزینه سرمایه و هفت ویژگی کیفیت سود شامل ۱: - کیفیت اقلام تعهدی، ۲- ثبات و پایداری، ۳- قابلیت پیش‌بینی،

^۴ Konan et al

^۵ Dechow and Dichev

^۶ Scholer

^۷ Francis et al

۴- هموارسازی ، ۵- مربوط بودن ، ۶- به موقع بودن و ۷- محافظه کاری ، را مورد ارزیابی قرار داده اند.

نتایج نشان می دهد ، شرکتهایی با کمترین ارزشهای مساعد هر یک از ویژگیهای فوق ، هزینه سرمایه بالاتری نسبت به شرکتهایی با ویژگیهای با ارزش بیشتر ، خواهد داشت. یعنی هر چه کیفیت سود پایین تر باشد ، هزینه سرمایه بالاتر خواهد بود، Francis et al, (۲۰۰۴)

(ریچاردسون و دیگران^۱، ۲۰۰۵) اقلام تعهدی را به ۳ گروه تقسیم بندی کردند: ۱- اقلام تعهدی سرمایه درگردش، ۲- اقلام تعهدی غیر جاری و ۳- اقلام تعهدی مالی. آنها بحث کردند و مدارکی را نشان دادند که تداوم این گروه های اقلام تعهدی با افزایش قابلیت اتكای این اقلام افزایش می یابد. یافته های آنها از این نظریه پشتیبانی می کند که خطاهای اندازه گیری(سهوی و یا عمدی) منجر به کاهش تداوم اقلام تعهدی می شود Richardson et al, (۲۰۰۵)

(اوی و دیگران^۲، ۲۰۰۸) ارتباط بین تداوم سود و اقلام تعهدی را بررسی کردند. آنها در استرالیا با بررسی ۶۹۰ شرکت سال بین سالهای ۲۰۰۱-۲۰۰۳ به این نتیجه رسیدند که اقلام تعهدی کمتر از اقلام نقدی سود ، تداوم دارند. آنها همچنین به این نتیجه رسیدند که اقلام تعهدی با کمترین قابلیت اتكا، بیشترین تداوم را دارند. این گروه دلیل این امر را تفاوت های استانداردهای حسابداری بین امریکا و استرالیا می دانند (Oei et al, ۲۰۰۸).

^۱ Richardson et al

^۲ Oei et al